

București, 7 septembrie 2021

Domnului Valer Dorneanu
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE A ROMÂNIEI

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. e) și ale art. 107 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 11 alin. (1) pct. A lit. e), art. 34, art. 35 și art. 36 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, formulez următoarea:

CERERE DE SOLUȚIONARE A
CONFLICTULUI JURIDIC DE NATURĂ CONSTITUȚIONALĂ
DINTRE PARLAMENTUL ROMÂNIEI, PE DE O PARTE, ȘI GUVERNUL ROMÂNIEI, PE
DE ALTĂ PARTE

Prin care solicităm instanței de contencios constituțional să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, născut din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la modul în care moțiunea de cenzură inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată ulterior Guvernului

I. Temeiul constituțional, legal și regulamentar

1. Constituția României

Art. 1

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art. 64

(1) Organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu. Resursele financiare ale Camerelor sunt prevăzute în bugetele aprobate de acestea.

(2) Fiecare Cameră își alege un birou permanent. Președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului se aleg pe durata mandatului Camerelor. Ceilalți membri ai birourilor permanente sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni. Membrii birourilor permanente pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.

(3) Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere.

(4) Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune.

(5) Birourile permanente și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere.

Art. 67

Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.

Art. 113

(1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(2) Moțiunea de cenzură poate fi inițiată **de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor și se comunică Guvernului la data depunerii.**

(3) Moțiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(4) Dacă moțiunea de cenzură a fost respinsă, deputații și senatorii care au semnat-o nu mai pot iniția, în aceeași sesiune, o nouă moțiune de cenzură, cu excepția cazului în care Guvernul își angajează răspunderea potrivit articolului 114.

2. Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului

Art. 15

(1) Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului se întrunesc în ședință comună, la convocarea președinților acestora, pentru:

a) adoptarea proiectului ordinii de zi și a proiectului programului de lucru ale ședințelor comune ale Parlamentului;

b) stabilirea datei și locului desfășurării ședințelor comune;

c) **pregătirea și asigurarea desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune;**

d) îndeplinirea oricăror altor atribuții prevăzute de Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de celelalte acte normative în vigoare incidente.

Art. 94

(1) Moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor **se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă.** Moțiunea de cenzură se prezintă în ședința comună a celor două Camere în cel mult 5 zile de la data depunerii.

(2) Dezbaterea moțiunii de cenzură are loc după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(3) Data și locul ședinței comune, împreună cu invitația de participare, se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, cu 24 de ore înainte ca aceasta să aibă loc.

3. Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor

Art. 14

(1) **Deputații și senatorii sunt obligați să respecte prevederile regulamentelor,** să se supună normelor de conduită civilizată, de curtoazie și de disciplină parlamentară și să nu aibă atitudini sau să folosească expresii ori cuvinte injurioase, ofensatoare, discriminatorii sau calomnioase.

II. Situația de fapt

În data de 3 septembrie 2021, la Cabinetul Președintelui Camerei Deputaților și la Cabinetul Președintelui Senatului, a fost depusă moțiunea de cenzură „Demiterea

Guvernului Cîțu, singura șansă a României de a trăi!”, inițiată de deputați și senatori aparținând Grupurilor parlamentare USR și AUR din Camera Deputaților și Senat (înregistrată sub nr.2MC/3.09. 2021).

În data de 6 septembrie 2021, respectiv în data de 7 septembrie 2021, deci ulterior datei depunerii moțiunii de cenzură, sub semnătura liderilor Grupurilor parlamentare USR și AUR din Camera Deputaților și Senat, documentului inițial i-au fost anexate alte tabele conținând semnături ale parlamentarilor inițiatori ai moțiunii de cenzură, după cum urmează:

- Grupul parlamentar AUR – la Senat, la data de 6 septembrie 2021; la Camera Deputaților, la data de 7 septembrie 2021;
- Grupul parlamentar USR – la Camera Deputaților, la data de 6 septembrie 2021.

În data de 7 septembrie 2021, Președintele Camerei Deputaților a comunicat prim-ministrului moțiunea de cenzură nr. 2 MC depusă în 3 septembrie 2021, însoțită atât de tabele inițiale, cât și de noile înscrisuri. În plus, Președintele Camerei Deputaților a comunicat și faptul că, pentru îndeplinirea obligațiilor stabilite prin art. 94 alin. 1 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, Birourile Permanente ale celor două Camere au fost convocate în ședință comună în datele de 3, 4, 6 și 7 septembrie 2021, însă nu s-a putut întruni cvorumul de ședință, astfel încât nu a putut fi stabilită data ședinței comune a celor două Camere consacrată prezentării acestei moțiuni de cenzură comunicate.

Adresa trimisă de Președintele Camerei Deputaților în data de 7 septembrie 2021 este însoțită de trei documente distincte:

- (i) moțiune de cenzură 2MC din 3 septembrie 2021 împreună cu o listă de 124 de semnături care prezintă numeroase aspecte de neregularitate (unele semnături nu sunt prezentate în original, ci fotocopiate/scanate, neîndeplinind cerința de semnătură olografă original în dreptul numelui; unele semnături sunt redactate cu ștersături ori corecturi direct pe text, prin suprapunerea unor linii/cuvinte corectoare; în plus, cu privire la unele semnături ale unor parlamentari există indicii că nu corespund cu semnăturile aceluiași parlamentari din listele de semnături pentru prezența acestora la ședințele de plen ale camerelor);
- (ii) două adrese semnate în data de 6 septembrie 2021 de liderii grupurilor AUR, respectiv liderii grupurilor USR din Camera Deputaților și Senat, însoțite de o listă cu 11 semnături olografe (adresa grupurilor AUR), respectiv de o listă cu 23 de semnături olografe (adresa grupurilor USR).

Aspectele privind regularitatea inițierii moțiunii de cenzură menționate din perspectiva îndeplinirii condiției de validate privind semnăturile inițiatorilor au fost invocate în cadrul discuțiilor din Birourile permanente reunite, acesta fiind de fapt motivul pentru care s-a ajuns la depunerea unor noi liste de semnatori.

Prin raportare la conținutul comunicării trimise prim-ministrului de Președintele Camerei Deputaților în data de 7 septembrie 2021, rezultă că în data de 3 septembrie 2021, data inițierii și depunerii moțiunii de cenzură, 34 de semnături (11 ale parlamentarilor AUR și 23 ale parlamentarilor USR) nu erau anexate în forma prevăzută de lege pentru a atesta în mod indubitabil voința expresă, individuală și unilaterală a respectivilor parlamentari de a iniția această moțiune de cenzură. Ca atare, dacă scădem din numărul total de semnături depuse în 3 septembrie 2021 (124) pe cele nevalide (34) rezultă că, la momentul inițierii și depunerii moțiunii de cenzură, aceasta nu a fost semnată în mod valid decât de 90 de parlamentari, ceea ce reprezintă mai puțin de o pătrime din numărul total al senatorilor și deputaților (117).

Astfel, listele cu semnături pentru moțiunea de cenzură depusă în data de 3 septembrie 2021 au fost modificate/completate, sub semnătura liderilor de grup de o manieră insidioasă, prin înlocuirea semnăturilor nevalide, ceea ce atestă fără nicio tăgadă faptul că moțiunea de cenzură depusă în data de 3 septembrie 2021 și comunicată în data de 7 septembrie 2021 nu îndeplinea la data depunerii condiția numărului minim de parlamentari cerută de Constituție în art. 113 alin. 2.

De asemenea, din analiza conținutului documentației comunicate de Președintele Camerei Deputaților în data de 7 septembrie 2021, documentului inițial (moțiunea de cenzură nr. 2MC din 3 septembrie 2021) i-au fost anexate noi tabele conținând semnături ale parlamentarilor. Ca atare, rezultă faptul că Guvernului i-a parvenit un document completat, deci, diferit față de cel depus de inițiatori în data de 3 septembrie a.c..

III. Cu privire la admisibilitatea cererii

1. Cu privire la titularul sesizării

Sub aspectul titularului dreptului de a sesiza Curtea Constituțională cu soluționarea unui conflict juridic de natură constituțională, precizăm faptul că, în conformitate cu art. 146 lit. e din Constituție, prim-ministrul este titular al acestui drept.

2. Cu privire la autoritățile publice aflate în conflict

Prezenta cerere este formulată de prim-ministrul României, ca titular al dreptului de sesizare, în temeiul art. 146 lit. e) din Constituție, pentru a se constata un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, ca autorități publice aflate în conflict.

Așa cum a recunoscut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, „textul constituțional al art. 146 lit. e) operează o distincție între cele două categorii de subiecte de drept: titularii dreptului de a sesiza Curtea Constituțională, enumerați expres de norma constituțională, respectiv autoritățile publice care pot avea calitatea de parte în conflict și are ca scop delimitarea calităților procesuale ale acestora în cauza dedusă judecării Curții. Astfel, prima categorie, prin formularea cererii de sesizare a Curții, acționează în virtutea dreptului conferit de Constituție, fără a dobândi calitatea procesuală de parte a conflictului, în vreme ce a doua categorie dobândește calitatea procesuală de parte a conflictului.” (Decizia nr. 358 din 30 mai 2018, publicată în M. Of. al României nr. 473 din 7 iunie 2018).

De altfel, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, autoritățile publice care ar putea fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională sunt numai cele cuprinse în titlul III din Constituție, și anume: Parlamentul, alcătuit din Camera Deputaților și Senat, Președintele României, ca autoritate publică unipersonală, Guvernul, organele administrației publice centrale și ale administrației publice locale, precum și organele autorității judecătorești (Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 7 noiembrie 2017, paragraful 58], respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii [Decizia nr. 988 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 784 din 24 noiembrie 2008).

Prin urmare, atât Guvernul României, cât și Parlamentul României pot fi părți într-un conflict juridic de natură constituțională.

3. Cu privire la existența unui conflict juridic de natură constituțională

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că un conflict juridic de natură constituțională presupune acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în

obligățiile lor (Decizia nr. 53/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005).

De asemenea, cu referire la competența materială de a soluționa conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 148 din 16 aprilie 2003 privind constituționalitatea propunerii legislative de revizuire a Constituției României, a reținut următoarele: "Este vorba de conflictele de autoritate. Într-un atare caz Curtea Constituțională **soluționează sau aplanează** litigii constituționale între autorități. Aceste litigii pot privi conflicte între două sau mai multe autorități constituționale cu privire la conținutul ori întinderea atribuțiilor lor, decurgând din Constituție. Aceasta este o măsură necesară, urmărind **înlăturarea unor posibile blocaje instituționale.**" (pct.B.1 lit.a din decizie)

Nu în ultimul rând, prin Decizia nr. 270/2008 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 15 aprilie 2008), Curtea a statuat că textul art. 146 lit. e) din Constituție „stabilește competența Curții de a soluționa în fond **orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea**". Prin urmare, noțiunea de conflict juridic de natură constituțională „**vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției**” (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009).

În opinia noastră, există un conflict în sensul art. 146 lit. e) din Constituție, întrucât Parlamentul României, prin Președintele Camerei Deputaților, a transmis Guvernului României o moțiune de cenzură inițiată, depusă și comunicată cu încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 113 alin. (2) din Constituție, ceea ce se constituie într-o conduită neconstituțională, deopotrivă neloială și abuzivă, față de autoritatea executivă și care a generat o situație conflictuală a cărei origine rezultă chiar din textul constituțional.

Astfel, în prezenta cerere, solicităm instanței de contencios constituțional să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, născut din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură**, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care moțiunea de cenzură inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată** ulterior Guvernului.

Toate aceste aspecte pe care le vom detalia în cele ce urmează (a se vedea punctul III) sunt de natură să creeze o situație juridică conflictuală între Parlamentul României, generată de modul neconstituțional în care Parlamentul a înțeles să declanșeze controlul parlamentar prin moțiuni de cenzură cu consecințe grave asupra bunei desfășurări a activității Guvernului în planul politicii interne și externe a țării, respectiv a bunei funcționări a administrației publice. Într-un stat de drept în care principiul separației puterilor în stat este respectat, controlul parlamentar prin moțiuni de cenzură angajează un raport juridic între Parlament (puterea legislativă) și Guvern (puterea executivă), control care trebuie însă subsumat principiului conformității derulării procedurilor parlamentare cu Legea fundamentală.

În ceea ce privește situația litigioasă supusă judecării Curții Constituționale, aceasta are un caracter juridic, întrucât vizează aspectele procedurale de rang constituțional privind inițierea, depunerea și comunicarea moțiunii de cenzură. Astfel, în opinia noastră, în derularea procedurilor prevăzute de art. 113 din Constituție, Parlamentul a adoptat o conduită neconstituțională, care nesocotește condițiile de validitate necesar a fi întrunite pentru inițierea, depunerea și comunicarea unei moțiuni de cenzură, ceea ce are ca efect afectarea vicierea etapelor ulterioare: a prezentării, dezbaterii și, eventual, adoptării respectivei moțiuni de cenzură.

De asemenea, situația juridică litigioasă are natură constituțională având în vedere că moțiunea de cenzură ține de domeniul dreptului constituțional și reprezintă un instrument constituțional de realizare a controlului parlamentar asupra activității Guvernului, iar prezenta cerere vizează interpretarea art. 113 alin. (2) din Constituție prin raportare la actele și faptele realizate de Parlamentul României, care, dacă se constată a fi contrare normelor constituționale, au generat și un blocaj constituțional din perspectiva deplinei și bunei desfășurări a activității Guvernului.

Totodată, prin raportare la rolul Curții Constituționale de garant al supremației Constituției și în considerarea atribuției sale constituționale de a soluționa conflicte juridice de natură constituțională între autoritățile statului, exclusiv cu privire la procedura controlului parlamentar prin moțiuni de cenzură, învederăm instanței de contencios constituțională că singura soluție constituțională pentru înlăturarea consecințelor juridice ale unei moțiuni de cenzură inițiate, depuse și comunicate cu încălcarea Constituției este admiterea prezentei cereri.

Considerăm că cererea este admisibilă întrucât acesta este singurul mecanism prin care Guvernul poate investi instanța de contencios constituțional cu verificarea

constituționalității modului de inițiere, depunere, comunicare, prezentare, dezbatere și adoptare a unei moțiuni de cenzură. În temeiul dispozițiilor art. 147 lit. I din Constituție, coroborat cu art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 533/2017, publicată în M. Of. al României nr. 592 din 24 iulie 2017), o moțiune adoptată de Parlament poate fi contestată la Curtea Constituțională. Însă, aceasta ar fi exclusiv o sesizare *ex post*, doar după adoptarea moțiunii de cenzură, deci după producerea efectelor juridice prin demiterea Guvernului și care poate fi realizată numai de alte subiecte de sezină, altele decât prim-ministrul în calitate de șef al Guvernului. Așadar, dacă am accepta ca validă doar această ultimă ipoteză pentru verificarea comportamentului neconstituțional al Parlamentului cu privire la modul în care și-a realizat competența privind inițierea, depunerea, prezentarea, dezbateră și adoptarea unei moțiuni de cenzură, am accepta practic posibilitatea ca Parlamentul să inițieze și să adopte cu încălcarea prevederilor constituționale o moțiune de cenzură, fără ca Guvernul să poată să se apere împotriva comportamentului neconstituțional al Parlamentului nici înainte, nici după adoptarea moțiunii de cenzură, aspect care ar pune sub semnul întrebării atât principiul supremației Constituției, cât și rolul Curții Constituționale de a garanta supremația Constituției, precum și principiul loialității constituționale în realizarea competențelor și în raporturile dintre autoritățile constituționale.

Argumentele de mai sus sunt formulate inclusiv în considerarea Deciziei Curții Constituționale nr. 1525/2010 publicată în M. Of. al României nr. 818 din 7 decembrie 2010. În opinia Curții, „depunerea moțiunii de cenzură are semnificația declanșării controlului parlamentar asupra activității Guvernului și *mutatis mutandis* constituie un act irevocabil în sensul inițierii acestui control; este o armă pusă îndeobște la îndemâna opoziției parlamentare și nu în ultimul rând este o formă de exprimare a opoziției față de măsurile adoptate de Guvern. În consecință, împiedicarea prezentării și refuzul de a dezbate o moțiune de cenzură deja depusă sunt contrare Constituției, întrucât acest lucru ar echivala cu eliminarea posibilității opoziției parlamentare de a cenzura și controla deciziile guvernamentale de angajare a răspunderii”. Fără a contesta validitatea argumentelor Curții din Decizia precitată, formulate cu privire la o situație de fapt complet diferită de cea care a condus la formularea prezentei cereri, învederăm faptul că **premise esențială care face imposibilă împiedicarea prezentării și refuzul de a dezbate o moțiune de cenzură este însăși constituționalitatea inițierii, depunerii și comunicării moțiunii de cenzură**. Așadar, aceste considerente sunt aplicabile numai atunci când s-a

constat valabilitatea semnăturilor inițiatorilor și întrunirea numărului minim de semnatori cerut de Constituție.

Considerăm că într-un stat de drept, nu s-ar putea accepta ca o moțiune de cenzură care este inițiată, depusă și comunicată neconstituțional să devină în mod inevitabil și un act irevocabil, care nu se poate finaliza decât cu supunerea acestuia spre dezbateră și aprobare în Plenul reunit al celor două Camere. Ar însemna să se admită că o încălcare a Constituției ar putea să producă efecte juridice, deși producerea de efecte juridice ar fi putut fi oprită prin admisibilitatea unei acțiuni în fața Curții Constituționale.

Așadar, recunoscând dreptul parlamentarilor de a iniția și depune moțiuni de cenzură împotriva Guvernului în conformitate cu propriile opțiuni politice, contestăm doar faptul că o moțiune de cenzură inițiată, depusă și comunicată cu încălcarea prevederilor constituționale trebuie să își continue în mod obligatoriu parcursul parlamentar, cu riscul de a fi adoptată și, pe cale de consecință, de a determina atât un blocaj al activității Guvernului, cât și de a stabiliza în ordinea juridică efectele unui act născut neconstituțional. Or, o moțiune de cenzură inițiată, depusă și comunicată cu încălcarea Constituției nu se poate constitui prin voința politică a majorității parlamentare într-un act producător de efecte juridice al Parlamentului, întrucât aceasta afectează principiul separației puterilor în stat, colaborarea loială dintre Parlament și Guvern, având ca efect afectarea gravă până la eliminare a activității Guvernului, ca autoritate executivă.

4. Motivele

Pe fond, considerăm că suntem în prezența unui conflict juridic de natură constituțională, pentru argumentele detaliate în continuare.

În primul rând, conform art. 113 alin. 2 din Constituție, inițierea moțiunii de cenzură se face de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și al senatorilor. Inițierea unei moțiuni de cenzură presupune o manifestare de voință expresă, individuală și unilaterală din partea parlamentarului, senator sau deputat, de a demara procedura controlului parlamentar prin moțiune de cenzură. Această manifestare de voință expresă, individuală și unilaterală nu se poate exprima decât în forma cerută de lege (lato sensu), respectiv de regulamentele parlamentare.

Ca act juridic al Parlamentului, manifestarea de voință a unui parlamentar de a iniția o moțiune de cenzură trebuie să fie neviciată și exprimată în forma prevăzută de lege.

Exprimarea manifestării de voință individuale în forma prevăzută de lege atestă că moțiunea de cenzură este însușită de persoana semnatară, iar aceasta își poate asuma răspunderea pentru conținutul documentului prin intermediul unei semnături valide, respectiv poate să decline răspunderea pentru conținutul documentului în cazul unei semnături nevalide. Totodată, semnătura atestă că documentul semnat - în conținutul lui - nu mai poate fi modificat ulterior semnării sale.

Dispozițiile art. 94-97 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, dezvoltând prevederile constituționale ale art. 113 din Constituție instituie doar o serie de reguli cu privire la cadrul procedural parlamentar al moțiunii de cenzură.

De asemenea, moțiunile de cenzură (ca de altfel orice alte acte inițiate de parlamentari) se inițiază și se depun numai sub semnătura în original a parlamentarilor inițiatori.

Recent, ca urmare a pandemiei de COVID-19, regulamentele parlamentare au prevăzut doar posibilitatea exercitării dreptului de inițiativă parlamentară prin mijloace electronice, atestate însă pe baza semnăturii electronice. Așadar, în prezent, potrivit Regulamentelor parlamentare, actele circumscrise dreptului la inițiativă parlamentară pot fi depuse fie sub semnătură în original, fie prin mijloace electronice, atestate prin semnătura electronică (a se vedea în acest sens art. 95 alin. 5 din Regulamentul de organizare și funcționare a Senatului).

În consecință, în condițiile prevederilor art. 104 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, potrivit cărora dispozițiile acestuia se completează cu prevederile aplicabile din Regulamentul Camerei Deputaților și Senatului, rezultă că atestarea manifestării de voință a unui parlamentar semnatar că dorește să inițieze și să își însușească conținutul unei moțiuni de cenzură se realizează fie prin depunerea semnăturii acestuia în original, fie electronic, prin semnătură electronică, dar exclusiv la momentul depunerii acesteia. Orice altă modalitate de exprimare a manifestării de voință a unui parlamentar – fax, scanare, fotocopiere -, nefiind realizată în forma prevăzută de regulamentele parlamentare, nu poate fi considerată ca fiind făcută în forma cerută de lege.

De asemenea, etapa inițierii unei moțiuni de cenzură este una cu executare dintr-o dată, la momentul depunerii, iar nu cu executare succesivă, care să implice ori să permită complinirea condiției de validitate a unui asemenea act juridic prin completarea numărului de semnături sau înlocuirea semnăturilor după data/momentul depunerii moțiunii de cenzură.

Luând în considerare cele expuse mai sus, rezultă că textul moțiunii de cenzură face corp comun cu listele de semnături care atestă manifestarea de voință expresă, individuală și unilaterală de însușire a respectivului text. Îndeplinirea condiției de validitate cu privire la numărul minim de parlamentari necesar pentru inițierea unei moțiuni de cenzură nu se poate stabili decât prin raportare la momentul depunerii moțiunii, iar nu prin raportare la un moment ulterior, nedefinit în timp. O astfel de interpretare se justifică prin rațiunea însăși a normei constituționale. Dacă am accepta că o moțiune de cenzură se poate depune cu încălcarea condiției numărului minim de semnături sau a validității acestora, ar însemna că rațiunea pentru care a fost instituită această condiție de rang constituțional nu își mai găsește aplicarea. Dacă acceptăm posibilitatea depunerii unei moțiuni de cenzură cu mai puține semnături decât cele necesare sau cu semnături nevalide în speranța că vor fi completate ulterior, ar însemna să acceptăm o fraudă la Constituție și o golire de conținut a prevederilor art. 113 alin. 2, care ar putea conduce la inițierea unor moțiuni de cenzură șicanatorii, utilizate doar cu scopul de a pune presiune pe Guvern, pe primul-ministru sau pe membrii Guvernului în vederea adoptării unei anumite conduite ori a renunțării la o anumită conduită.

În al doilea rând, inițierea unei moțiuni de cenzură și depunerea acesteia presupune în mod obligatoriu atât verificarea îndeplinirii condiției constituționale a numărului minim de inițiatori, cât și verificarea corolarului logic al acesteia, anume respectarea condiției de validitate a semnăturilor acordate în vederea inițierii moțiunii de cenzură. Această competență nu este atribuită în mod expres niciunei structuri parlamentare. În schimb, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prevede în art. 94 alin. 1 că moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către Președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă. De asemenea, conform art. 15 alin. 1 lit. c din același Regulament, birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului se întrunesc în ședință comună, la convocarea președinților acestora, pentru pregătirea și asigurarea desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune. Din interpretarea sistematică a acestor prevederi rezultă că verificarea condițiilor de validitate atât cu privire la numărul minim de parlamentari, cât și a semnăturilor acestora pentru inițierea unei moțiuni de cenzură nu se poate realiza decât de către birourile permanente ale celor două Camere, în scopul pregătirii și asigurării desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune. Or, această verificare nu a avut niciodată loc cu privire la cele 124 de semnături depuse în data de 3 septembrie 2021 și nici cu privire la cele 34

de semnături depuse în data de 6 septembrie 2021, care vizau tot moțiunea de cenzură depusă în 3 septembrie 2021, toate fiind comunicate în corpore Guvernului de către Președintele Camerei Deputaților în data de 7 septembrie 2021.

În al treilea rând, prin raportare la textul constituțional din art. 113 alin. 2, tot din interpretarea sistematică a art. 94 alin. 1 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului rezultă că moțiunea de cenzură inițiată se comunică Guvernului României în aceeași zi în care a fost depusă și, de asemenea, se prezintă în birourile permanente ale celor două Camere. Nu rezultă în mod necesar din interpretarea sistematică a textului regulamentar faptul că prezentarea moțiunii de cenzură **trebuie** să se facă în birourile permanente în aceeași zi în care a fost depusă în Parlament, însă comunicarea moțiunii către Parlament trebuie să se realizeze în aceeași zi în care moțiunea a fost depusă. Această interpretare sistematică este fundamentată și de o logică instituțională.

Astfel, prezentarea moțiunii în birourile permanente este o condiție prevăzută exclusiv la nivel regulamentar pentru că are relevanță din perspectiva activității interne viitoare a celor două Camere raportat la moțiunea de cenzură (stabilirea ședințelor de plen pentru citirea și dezbaterile moțiunii), inclusiv cu privire la activitatea de verificare a condițiilor constituționale pentru inițierea moțiunii, de exemplu, existența numărului minim de parlamentari prevăzut de Constituție, respectiv a voinței exprese, individuale și unilaterale a acestora de a susține respectiva moțiune de cenzură, prin semnătură olografă în original.

În schimb, comunicarea moțiunii în aceeași zi cu depunerea acesteia este o condiție prevăzută atât la nivel constituțional, cât și la nivel regulamentar pentru că vizează raporturile de putere dintre Parlament (unde s-a inițiat o moțiune de cenzură) și Guvern (autoritatea împotriva căreia s-a inițiat moțiunea de cenzură). Prin comunicarea moțiunii de cenzură inițiate și depuse, Parlamentul atenționează încă dintr-o fază incipientă Guvernul că există o moțiune de cenzură depusă, pentru ca acesta din urmă să-și reconsidere comportamentul instituțional în fața unui pericol de pierdere a mandatului. Dacă am accepta ideea că Parlamentul poate comunica moțiunea de cenzură Guvernului oricând după depunerea acesteia, am putea ajunge la abuzuri din partea Parlamentului, inclusiv prin comunicarea moțiunii de cenzură cu o zi înainte de a se dezbate sau chiar în ziua dezbaterii. Chiar dacă am utilizat un argument de tipul *reductio ad absurdum*, acesta este util pentru a înțelege de ce comunicarea moțiunii de cenzură Guvernului în ziua în care aceasta a fost depusă este o condiție constituțională care nu poate fi încălcată și, dacă a fost încălcată, nu poate fi acoperită ulterior.

Comportamentul neconstituțional și neloial al Parlamentului prin Președintele Camerei Deputaților nu poate fi justificat prin argumentul că birourile permanente ale celor două Camere nu s-au putut întruni din lipsă cvorum în ședințele convocate în datele de 3, 4, 6 și 7 septembrie 2021. Aspectele legate de modul de funcționare și de organizare a celor două Camere vizează exclusiv o activitate internă, care nu reflectă raporturile constituționale dintre Parlament și Guvern. În schimb, comunicarea moțiunii de cenzură inițiate și depuse de parlamentari este o activitate de rang constituțional, care trebuie respectată în spiritul și litera sa, ceea ce nu s-a întâmplat în speța dedusă judecării Curții Constituționale.

În opinia noastră, cerința constituțională cuprinsă în art. 113 alin. 2 teza a doua, respectiv aceea ca Parlamentul să comunice Guvernului moțiunea de cenzură "la data depunerii" nu a fost îndeplinită. Moțiunea de cenzură în cauză a fost depusă în data de 3 septembrie a.c., iar comunicarea ar fi trebuit să se realizeze în aceeași zi, iar nu 4 zile mai târziu. Rațiunea pentru care legiuitorul constituant a instituit acest moment temporal al comunicării a fost tocmai aceea de a nu se permite complinirea lipsurilor cererii introductive. De altfel, comunicarea către Guvern peste termenul constituțional a moțiunii de cenzură depuse în data de 3 septembrie a.c. a permis inițiatorilor înlocuirea semnăturilor neregular depuse și completarea în acest mod a numărului minim de semnături cerut de Legea fundamentală. Această conduită abuzivă în exercitarea unei competențe constituționale plasează Parlamentul în afara cadrului constituțional.

*

În concluzie, prin raportare la situația de fapt solicităm Curții Constituționale să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte și Guvernul României, pe de altă parte, născut din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care a fost inițiată și depusă moțiunea de cenzură**, respectiv din încălcarea dispozițiilor constituționale cu privire la **modul în care moțiunea de cenzură inițiată și depusă contrar Constituției a fost comunicată** ulterior Guvernului. Astfel, Parlamentul României prin Președintele Camerei Deputaților a încălcat dispozițiile constituționale cu privire la obligația comunicării moțiunii de cenzură către Guvern în aceeași zi cu depunerea acesteia, în speță în data de 3 septembrie 2021. De asemenea, Parlamentul României prin Președintele Camerei Deputaților, cu încălcarea Constituției și a prevederilor regulamentare, a comunicat o moțiune de cenzură inițiată și depusă cu nerespectarea condițiilor constituționale privind numărul

minim de semnături valide care să reflecte manifestarea de voință a unei pătrimi din numărul parlamentarilor la data inițierii respectivei moțiuni de cenzură.

Considerăm că depășirea prezentului conflict juridic de natură constituțională poate fi realizată numai prin sancționarea de către Curtea Constituțională a Parlamentului, care și-a realizat în mod abuziv competența prevăzută la art. 113 alin. 2 din Constituție. În consecință, solicităm Curții Constituționale să constate că nerespectarea prevederilor art. 113 alin. 2 din Constituție atât sub aspectul condițiilor de validitate pentru inițierea moțiunii de cenzură, cât și sub cel al obligației comunicării acesteia către Guvern la data depunerii împiedică continuarea derulării procedurii parlamentare prin trecerea la etapele prezentării și dezbaterii moțiunii de cenzură.

Prim-ministru

.....